

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 lipca 2013 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Tryb. Wydział II Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący	SSO Jarosław Gołębiowski (spr.)
Sędziowie	SSO Arkadiusz Lisiecki SSO Dariusz Mizera
Protokolant	st. sekr. sąd. Beata Gosławska

po rozpoznaniu w dniu 18 lipca 2013 roku w Piotrkowie Trybunalskim

na rozprawie sprawy z powództwa Ł. O.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w W.

o odszkodowanie z tytułu wypadków komunikacyjnych

na skutek apelacji obu stron

od wyroku Sądu Rejonowego w Piotrkowie Tryb. z dnia 17 października 2012 roku, sygn. akt I C 760/09

1. zmienia zaskarżony wyrok:

a/ z apelacji obu stron w punkcie drugim sentencji w ten sposób, że zasądzoną tytułem odszkodowania kwotę 97.200 (dziewięćdziesiąt siedem tysięcy dwieście) złotych obniża do kwoty 94.094 (dziewięćdziesiąt cztery tysiące dziewięćdziesiąt cztery) złotych;

b/ z apelacji pozwanego w punkcie trzecim sentencji w ten sposób, że zasądzoną kwotę odszkodowania (zwrot kosztów leczenia) 4.773,97 (cztery tysiące siedemset siedemdziesiąt trzy złote dziewięćdziesiąt siedem groszy) obniża do kwoty 4.279 (cztery tysiące dwieście siedemdziesiąt dziewięć) złotych;

c/ z apelacji pozwanego w punkcie piątym sentencji w ten sposób, że zasądzoną rentę w wysokości po 3.600 (trzy tysiące sześćset) złotych miesięcznie obniża do kwoty po 2.476,15 (dwa tysiące czterysta siedemdziesiąt sześć złotych piętnaście groszy);

2. oddala obie apelacje w pozostałej części;

3. znosi między stronami koszty procesu za instancję odwoławczą.

Na oryginale właściwe podpisy

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 17 października 2012 r. Sąd Rejonowy w Piotrkowie Tryb. po rozpoznaniu sprawy z powództwa Ł. O. przeciwko (...) Zakładowi (...), Spółce Akcyjnej z (...) w W. o zadośćuczynienie, odszkodowanie i rentę

1. zasądził od pozwanego (...) Zakładu (...), Spółki Akcyjnej z (...) w W. na rzecz powoda Ł. O. tytułem zadośćuczynienia kwotę 213 750 złotych z ustawowymi odsetkami:

a. w zakresie kwoty 13 500 złotych od dnia 05 października 2009 r. do dnia zapłaty.

b. w zakresie kwoty 200 250 złotych od dnia 04 listopada 2011 r. do dnia zapłaty,

2. zasądził od pozwanego (...) Zakładu (...), Spółki Akcyjnej z (...) w W. na rzecz powoda Ł. O. tytułem odszkodowania (skapitalizowanej renty) kwotę 97 200 złotych,

3. zasądza od pozwanego (...) Zakładu (...), Spółki Akcyjnej z (...) w W. na rzecz powoda Ł. O. tytułem odszkodowania (zwrotu kosztów leczenia) kwotę 4 773,97 złote z ustawowymi odsetkami:

a. w zakresie kwoty 3 945,97 złotych od dnia 23 grudnia 2009 r. do dnia zapłaty,

b. w zakresie kwoty 828 złotych od dnia 12 października 2011 r. do dnia zapłaty,

4. zasądził od pozwanego (...) Zakładu (...), Spółki Akcyjnej z (...) w W. na rzecz powoda Ł. O. kwotę ustawowych odsetek naliczonych za okres od dnia 13 października 2011 r. do dnia 28 lutego 2012 r. od kwoty 90 000 złotych,

5. zasądził od pozwanego (...) Zakładu (...). Spółki Akcyjnej / siedzibą w W. na rzecz powoda Ł. O. kwotę renty w wysokości po 3 600 złotych miesięcznie, poczynając od dnia 01 listopada 2012 r., płatną w terminie do dnia 10 każdego miesiąca, z ustawowymi odsetkami w razie uchybienia terminowi płatności którejkolwiek z rat,

6. oddalił powództwo w pozostałym zakresie,

7. zasądził od pozwanego (...) Zakładu (...). Spółki Akcyjnej z (...) w W. na rzecz powoda Ł. O. kwotę 7 867,34 tytułem zwrotu kosztów procesu,

8. nakazał pobrać od pozwanego (...) Zakładu (...), Spółki Akcyjnej z (...) w W. na rzecz Skarbu Państwa - Kasy Sądu Rejonowego w Piotrkowie Tryb. kwotę 1 791,63 złotych tytułem części nieuiszczonych kosztów sądowych w sprawie.

Podstawę powyższego rozstrzygnięcia stanowiły przytoczone poniżej ustalenia i rozważania Sądu Rejonowego.

W dniu 01 sierpnia 2009 r. powód Ł. O. uczestniczył w wypadku komunikacyjnych. Powód jako pasażer podróżował wraz z kolegami samochodem osobowym marki (...).

Sprawca wypadku, kierujący samochodem osobowym marki (...) w chwili zdarzenia posiadał zawartą ze stroną pozwaną umowę ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej.

Strona pozwana po przeprowadzeniu stosownego postępowania likwidującego szkodę uznała zasadę swej odpowiedzialności i wypłaciła powodowi tytułem zadośćuczynienia kwotę 45 000 złotych, tytułem kosztów leczenia kwotę 900 złotych, zaś tytułem kosztów opieki kwotę 4 050 złotych. W toku przedmiotowego postępowania lekarze orzecznicy pozwanego towarzystwa ubezpieczeń ustalili uszczerbek na zdrowiu powoda na poziomie 32 %.

Po zdarzeniu z miejsca wypadku powód Ł. O. został przewieziony do (...) Szpitala Wojewódzkiego im. (...) w P.(...), gdzie był hospitalizowany do dnia 02 września 2009 r. Poszkodowany powód doznał wielonarządowego urazu, krwaka nadtwardówkowego w okolicy czołowo-skroniowej lewej, złamania kości czołowej lewej z wgłębieniem, krwawienia podpajęczynówkowego, złamania żeber I i II prawych.

Po opuszczeniu szpitala powód Ł. O. długo leczył się rehabilitacyjnie z powodu następstw ciężkiego urazu czaszkowo-mózgowego z niedowładem połowicznym lewostronnym.

Po przewiezieniu powoda do Szpitala w P.(...) i po stwierdzeniu złamań kości czaszki i tworzeniu się krwiaka podtwardówkowego u powoda doraźnie wykonano rozszerzoną trepanację czaszki czyli kraniektomię z usunięciem krwiaka. Po kilku godzinach i wykonaniu badania CT okazało się że jeden z odłamów kostnych pozostał a ponadto narósł u poszkodowanego powoda krwiak nadtwardówkowy. W tej sytuacji przeprowadzono u powoda ponowny zabieg operacyjny, poszerzając zakres pola operacyjnego w kraniektomii i usunięto odłam kostny oraz krwiak nadtwardówkowy, który narósł w ciągu kilku godzin.

W przebiegu pooperacyjnym powód leczony był na oddziale OIOM, nieprzytomny i zaintubowany z podłączeniem do respiratora do dnia 16 sierpnia 2009 r. Z kolei w okresie od dnia 19 sierpnia 2009 r. do dnia 02 września 2009 r. był leczony na oddziale chirurgicznym, zaś w okresie od dnia 28 lipca 2010 r. do dnia 07 sierpnia 2010 r. przebywał na oddziale neurochirurgicznym Szpitala Wojewódzkiego w Z., gdzie wykonano powodowi zabieg wszczepienia płytki z C. w celu uzupełnienia ubytku czaszki po doznanych urazie i zastosowanych kraniotomiach.

Nadal powód leczy się neurologicznie.

W chwili wypadku powód siedział z tyłu pojazdu, po środku pomiędzy dwoma kolegami - M. K. (1) i Ł. K..

W związku ze złamaniem dwóch żeber (I i II po stronie prawej) w zakresie ortopedii powód Ł. O. doznał uszczerbku na zdrowiu wynoszącego 4% (poz. 58a). Złamanie żeber było bez przemieszczenia i zniekształceń.

U powoda nie występują odchylenia przedmiotowe w zakresie narządów ruchu. Wydolność narządów ruchu poszkodowanego jest dobra, nie występują u niego zmiany pourazowe, ubytki funkcjonalne i zaburzenia funkcji ruchu.

W zakresie ortopedii rokowania dotyczące powoda są pomyślne, nie należy się spodziewać pogorszenia (istotnych zmian) w stanie jego zdrowia w związku z przeżytym urazem.

Z punktu widzenia schorzeń neurologicznych u powoda Ł. O. występuje encefalopatia pourazowa w postaci zespołu ataktyczno- piramidowego, niedowładu nerwu twarzewego, zaburzeń funkcji poznawczych (dysfazja ruchowa, deficyt koncentracji, pamięci) oraz padaczki.

Skutki zaistniałych obrażeń mózgu mają u powoda charakter trwałe, jednakże nie należy się spodziewać w stanie jego zdrowia nowych skutków neurologicznych.

Cierpienia poszkodowanego w związku z wypadkiem jakiemu uległ, były znaczne przez okres od dnia 01 sierpnia 2009 r. do dnia 25 lutego 2010 r. Od tego momentu do chwili obecnej zakres cierpień powoda jest umiarkowany. Od chwili wypadku do dnia 25 lutego 2010 r. powód wymagał pomocy osób trzecich, aktualnie zaś pomocy takiej wymaga w zakresie nauki. Rokowania na przyszłość co do uzyskania przez Ł. O. wykształcenia i wykonywania w przyszłości pracy są trudne do określenia z uwagi na występujące zaburzenia funkcji poznawczych, mowy, padaczkę i zespół ataktyczno-piramidowy.

W wyżej wskazanym okresie u powoda występowały utrudnienia i ograniczenia w życiu codziennym - opieka osoby drugiej ze względu na istniejący deficyt neurologiczny (trudności w poruszaniu się, deficyt mentalny).

W okresie od opuszczenia szpitala do dnia 25 lutego 2010 r. powód wymagał opieki i pomocy osób trzecich przez okres 8 godzin na dobę, zaś w okresie od 26 lutego 2010 r. do dnia 12 września 2010 r. po 6 godzin na dobę.

Trwały uszczerbek na zdrowiu powoda Ł. O. wynosi 60% (20% z pozycji 8c, 20% z pozycji 1d, 10% z pozycji 15 oraz 10% z pozycji 5d).

Ustalając uszczerbek na zdrowiu strony powodowej w zakresie encefalopatii pourazowej z punktu widzenia neurologicznego, nie powinno się oceniać deficytów neurologicznych równocześnie jako odchyłeń neurologicznych współistniejących z dominującymi zaburzeniami psychicznymi (p-kt 9).

W związku z wypadkiem jakiemu uległ powód Ł. O. prezentuje objawy zaburzeń osobowości i procesów poznawczych a pogorszenie jego stanu psychicznego pozostaje w związku z wypadkiem jakiemu uległ.

Powód funkcjonuje na poziomie intelektualnym w zakresie upośledzenia umysłowego w lekkim stopniu, ma osłabione funkcje poznawcze i pamięć upośledzające w sposób istotny funkcjonowanie. Można u powoda stwierdzić cechy zaburzeń emocjonalnych i osobowościowych, od jesieni 2009 r. powód cierpi na zespół niejednorodnych objawów o charakterze z organicznym o obrazie organicznych zaburzeń osobowościowych i procesów poznawczych tj. drażliwość, zaburzenia koncentracji uwagi, męczliwość w wykonywaniu zadań zwłaszcza umysłowych, osłabienie pamięci i zapamiętywania, pobudzenie emocjonalne, skłonność do niekontrolowanych reakcji emocjonalnych, stopień afektywne, egocentryzm, wolne tempo pracy umysłowej, obniżenie krytycyzmu, aperswazyjność. Objawy które pojawiły się u powoda wskutek doznanego urazu są nadal obecne i w znaczący sposób zaburzają funkcjonowanie poszkodowanego powoda.

Z punktu widzenia zaburzeń psychiatrycznych doznał on trwałego 50% uszczerbku na zdrowiu (poz. 9b).

Nie należy się spodziewać wystąpienia u powoda w przyszłości nowych następstw wypadku w postaci zaburzeń psychicznych o podłożu organicznym.

Stopień cierpień powoda do maja 2010 r. był znaczny, później zaś umiarkowany. Taki stopień cierpień utrzymuje się do chwili obecnej. Ze względów psychiatrycznych powód nie wymagał pomocy osób trzecich.

Rokowania na przyszłość dotyczące powoda są niekorzystne, możliwość powrotu do funkcjonowania psychicznego sprzed wypadku wydaje się być niewielka. Rokowania odnośnie wykształcenia i wykonywania w przyszłości pracy zawodowej są niepewne z uwagi na osłabienie funkcji poznawczych i zmiany charakterologiczne.

W wyniku wypadku powód Ł. O. doznał również obrażeń neurochirurgicznych w postaci złamania kości czołowej z wgłobieniem odłamów, ostrego krwiaka podtwardówkowego i nadtwardówkowego w okolicy czołowo-skroniowej lewej, a także ogniskowego stłuczenia mózgu i krwawienia podpajęczynówkowego.

W wyniku urazu czaszkowo-mózgowego i przeprowadzonych leczęń neurologicznych powód doznał trwałego uszczerbku na zdrowiu, polegającego na rozległej, miernie zagłębionej bliźnie skóry owłosionej głowy na lewej skroni i częściowo oczodole oraz na rozległym ubytku kości czaszki i zapelnionym w większości płytką z C..

Neurochirurgiczny uszczerbek na zdrowiu powoda wynosi łącznie 30% (25% z p-ktu 3, zaś 5% z p-ktu 19). Uszkodzenia kości czaszki (p-kt 3) są tak duże że uzasadniają określenie uszczerbku na takim poziomie i fakt wstawienia plastikowej protezy w ubytek kości czaszki nie zmniejsza doznanego przez powoda uszczerbku, bo nie zmniejsza rzeczywistego rozmiaru zniszczenia kości.

Zakres cierpień psychofizycznych powoda był duży, zaś zaostrzenie dolegliwości spowodowanych bólem fizycznym i stresem nastąpiło w okresie leczenia neurochirurgicznego w lipcu-sierpniu 2010 r. W okresie kilku dni po zabiegu odtwórczym powód odczuwał silne bóle głowy, zaś przez okres kolejnych dwóch tygodni bóle te miały nasilenie mierne. Lekkie bóle głowy z ich zaostrzeniami powód odczuwa cały czas.

W okresie wszczepienia płytki C. koniecznym było zwiększenie opieki nad powodem, dodatkowo o jedną godzinę dziennie (w okresie od dnia 08 sierpnia 2010 r. do dnia 31 sierpnia 2010 r.).

U powoda Ł. O. występuje dużo przeciwwskazań do pracy zawodowej i istnieje obawa, że możliwe będzie jego zatrudnienie jedynie w zakładach pracy chronionej. Powód nie może zajmować się sportami wysiłkowymi grupowymi i niebezpiecznymi. Musi unikać wszelkich sytuacji, gdzie istnieje zwiększone ryzyko doznania urazu głowy. Powinien

również unikać hałasu, przegrzewania głowy i przebywania w miejscach niebezpiecznych, gdzie mógłby doznać ataku padaczki lub zawrotów głowy, co powodowałoby utratę równowagi.

W wyniku wypadku powód Ł. O. doznał również obrażeń stomatologicznych w postaci uszkodzenia dwóch zębów - 31 i 42. Stomatologiczny uszczerbek na zdrowiu powoda wynosi łącznie 5% (pkt 24b).

Cierpienia fizyczne i psychiczne powoda z tym związane nie były duże i trwały do 7 dni.

W dniu 17 maja 2010 r. powód przeszedł leczenie stomatologiczne, którego koszt wyniósł 920 złotych.

Powód nie doznał natomiast długotrwałego ani trwałego uszczerbku na zdrowiu w zakresie gałek ocznych, pomimo że powstały u niego rozległy uraz mózgu skutkowało uszkodzeniem środkowej części narządu wzroku - mózgowych dróg wzrokowych, objawiających się rozlanymi ubytkami w polu widzenia obu oczu.

Powód jest uznany za osobę całkowicie niezdolną do pracy, o znacznym stopniu niepełnosprawności, wymagającą długotrwałej pomocy i opieki ze strony osoby trzeciej oraz do korzystania z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji.

Powód Ł. O. przed wypadkiem był zawodnikiem Ludowego (...) Klub Sportowego (...) z siedzibą w R.. Uczestniczył w rozgrywkach województwa (...) „kadetów” oraz seniorów szczebla powiatowego i rejonowego, grając na pozycji atakującego, był powołany na obóz sportowy z drużyną przygotowującą się do rozgrywek III ligi seniorów.

Powód zamieszkuje razem z matką, ojciec powoda zmarł w dniu 25 czerwca 2011 r., na zawał serca. Jedyńm dochodem powoda jest renta rodzinna i socjalna.

Po wypadku gdy powód przebywał na IOMie cały czas towarzyszyła mu matka, która dostała zgodę na całodobowe przebywanie na terenie szpitala. Podobnie było gdy Ł. O. przebywał na oddziale chirurgicznym. Gdy powód został przewieziony do szpitala do Ł., był przez rodziców odwiedzany codziennie. Przebywali oni z synem przez cały czas, jaki przewidziany był na odwiedzanie pacjentów.

Powód jeździł z rodzicami na rehabilitacje do R., do N. oraz P. i B.. Zawsze w jego pobliżu było któreś z rodziców, najczęściej jego matka. Jedyńie za rehabilitację w R. zapłacił Narodowy Fundusz Zdrowia, resztę rodzice powoda sfinansowali we własnym zakresie.

Do chwili obecnej powód Ł. O. ma problemy z samodzielnym poruszaniem się (chodzi na szeroko rozstawionych nogach), traci orientację, ma problemy z pamięcią.

Pojawiały się u powoda napady padaczkowe, cały czas korzysta z konsultacji psychiatry i psychologa. Mimo że obecnie powód ma 20 lat, zachowuje się jakby miał ich U.

Powód korzystał z indywidualnego toku nauczania, podjął próbę nauki w zawodzie masażysty co nie przyniosło żadnego rezultatu (zrezygnował po pierwszym semestrze).

Ł. O. nigdy nie jest zostawiony sam, zawsze ktoś jest w jego pobliżu, z uwagi na napady padaczkowe. Ciągłe wymaga pomocy w codziennym, bieżącym funkcjonowaniu.

Koszty związane z zakupem leków, rehabilitacją, opieką i przejazdów wyniosły łącznie 10 254,41 złote.

Stawka usługi opiekuńczej świadczonej przez (...) w P. Tryb. wynosi 14,22 złotych za godzinę.

Powyższy stan faktyczny, ostatecznie niekwestionowany przez żadną ze stron toczącego się procesu Sąd ustalił w oparciu o całokształt zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, opierając się przed wszystkim opiniach wydanych w sprawie przez biegłych sądowych.

Zeznania przesłuchanych w sprawie świadków M. K. (1), Ł. K. i M. O. (1) (k.88-89) niczego istotnego do sprawy nie wniosły, ponieważ świadkowie ci nie byli w stanie podać, czy poszkodowany powód w chwili wypadku miał zapięte pasy bezpieczeństwa czy też nie. Również zeznania świadka T. K. (k.99) i B. F. (k.180) w żaden sposób nie pozwoliły zweryfikować podniesionej przez stronę powodową okoliczności o niezapiętych pasach przez powoda. Jedynie świadek D. P. (k.100) zeznała, że osoby siedzące z tyłu samochodu osobowego (...) (a więc w tym i powód) mogły nie mieć zapiętych pasów bezpieczeństwa, bo osoby te po dachowaniu pojazdu leżały na sobie i się dusiły. Ostatecznie jednak ustalenie tej okoliczności dla rozstrzygnięcia sprawy stało się bezprzedmiotowe, albowiem stron powodowa uznała podniesiony przez pozwane towarzystwo ubezpieczeń zarzut przyczynienia się do powstania szkody z uwagi na niezapięcie pasów bezpieczeństwa oraz ustalenie stopnia tego przyczynienia się na poziomie 10%.

Z uwagi na powyższą okoliczność Sąd oddalił również wniosek strony pozwanej, zgłoszony na rozprawie w dniu 11 lipca 2012 r. o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego sądowego z zakresu medycyny pracy, celem ustalenia przyczynienia się powoda do powstania szkody. Skoro jak wyżej wskazano zarzut pozwanego o przyczynieniu się powoda został przez stronę przeciwną uznany (zarówno co do sposobu przyczynienia tj. niezapięcie pasów, jak i wysokości tj. w 10 %) opinia ta niczego istotnego do sprawy by nie wniosła, tym bardziej jeśli zauważy się, że to Sąd ustala wysokość stopnia przyczynienia się danego podmiotu do powstania szkody (zdaniem Sądu 10 % przyczynienie o uwzględnienie którego wniosła strona pozwana jest adekwatne do zachowania powoda w chwili zdarzenia).

Sąd Rejonowy zważył, iż żądanie pozwu strony powodowej jest uzasadnione.

W przedmiotowej sprawie bezspornym jest odpowiedzialność strony pozwanej za następstwa wypadku (jakemu uległ powód z uwagi na okoliczność, że sprawca wypadku w chwili zdarzenia posiadał zawartą ze stroną pozwaną umowę ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej).

Podstawą prawną żądania strony powodowej w zakresie zasądzenia zadośćuczynienia jest art. 445 § 1 k.c., stosownie do którego treści Sąd może przyznać poszkodowanemu odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę w wypadku uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia. Celem zadośćuczynienia jest zrehabilitowanie osobie pokrzywdzonej krzywdy doznanej wskutek cierpień fizycznych (ból i inne dolegliwości) oraz cierpień psychicznych (ujemnych odczuć przeżywanych w związku z doznanymi cierpieniami fizycznymi).

Zasądzone na rzecz danej osoby zadośćuczynienie powinno mieć przede wszystkim charakter kompensacyjny w związku z czym jego wysokość nie może być symboliczna, lecz musi przedstawiać dla strony jakąś ekonomicznie odczuwalną wartość, przy jednoczesnym uwzględnieniu aktualnych warunków i stopy życiowej społeczeństwa. Ponadto przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia Sąd winien mieć na uwadze stopień cierpień jakich doznała osoba pokrzywdzona, rodzaj doznanych przez nią obrażeń oraz okres trwania cierpień fizycznych i psychicznych.

W przedmiotowej sprawie Sąd na wniosek strony powodowej, mając na uwadze rozległość obrażeń doznanych przez powoda dopuścił dowód z opinii biegłych sądowych z zakresu ortopedii i traumatologii, neurologii, neurochirurgii, stomatologii, okulistyki i psychiatrii, celem ustalenia uszczerbku na zdrowiu powoda. Biegli sporządzili opinie po zapoznaniu się z całą dostępną dokumentacją medyczną powoda oraz po jego zbadaniu. Określili na jakie schorzenia cierpi powód, jakich doznał obrażeń a także jaki procentowy trwały uszczerbku na zdrowiu u niego wystąpił. Opinie biegłych sądowych dopuszczonych w sprawie w ocenie Sądu należyte wyjaśniają wnioski na których oprali oni wydane przez siebie opinie. Wyraźnie i zdecydowanie podkreślić należy, że biegli jednoznacznie stwierdzili, że stwierdzony przez nich uszczerbek na zdrowiu ma tylko i wyłącznie związek z wypadkiem (jakemu uległ powód w dniu 01 sierpnia 2009 r. i związane są tylko i wyłącznie z ich specjalnością). Opinie biegłych sądowych, po uzupełnieniu ich w związku z zarzutami podnoszonymi przez stronę pozwaną stanowią podstawę poczynionych w sprawie ustaleń faktycznych.

W zakresie obrażeń neurologicznych jakich doznał powód Ł. O., Sąd ustalił trwały uszczerbek na zdrowiu powoda, opierając się na opinii biegłego sądowego B. S.. Opinia ta zasadniczo jest zbieżna z ustaleniami i wnioskami poczynionymi przez biegłego sądowego M. K. (2), jednakże uwzględnia ona dodatkowo i odpowiada na wątpliwości zgłoszone przez stronę pozwaną w piśmie z dnia 31 maja 2012 r. Biegła sądowa B. S., ustalając uszczerbek na

zdrowiu strony powodowej w zakresie encefalopatii pourazowej z punktu widzenia neurologicznego wskazała, że nie powinno się oceniać deficytów neurologicznych równocześnie jako odchyłeń neurologicznych współistniejących z dominującymi zaburzeniami psychicznymi (p-kt 9), co zostało zaakceptowane przez stronę powodową, nie kwestionującą w tym zakresie ustaleń biegłej.

Powód Ł. O. w wyniku zdarzenia 01 sierpnia 2009 r. doznał trwałego uszczerbku na zdrowiu w wysokości 140% (60 % z punktu widzenia neurologicznego, 50 % z punktu widzenia psychiatrycznego, 30 % z punktu widzenia neurochirurgicznego, 4 % z punktu widzenia ortopedycznego oraz 5 % z punktu widzenia stomatologicznego).

Biorąc pod uwagę wszystkie okoliczności, jakie z uwagi na treść art. 445 k.c. winny być uwzględnione przy ustaleniu odpowiedniej kwoty należnej osobie poszkodowanej tytułem zadośćuczynienia (przede wszystkim powstałe u powoda obrażenia ciała, rozległość doznanych obrażeń, długotrwały okres pobytu w placówkach medycznych, ilość i różnorodność przeprowadzonych u niego zabiegów lekarskich, zakres i długotrwałość cierpień fizycznych i psychicznych, długotrwałość procesu rehabilitacyjnego, wiek poszkodowanego, okoliczności zdarzenia) Sąd uznał, iż zadośćuczynienie należne powodowi winno wynosić łącznie 372 500 złotych (przy przyjęciu, iż 1% uszczerbku na zdrowiu powoda jest równoważny kwocie około 2.500 złotych). Ponieważ jednak strona pozwana z tego tytułu zapłaciła powodowi przed wytoczeniem powództwa i w trakcie procesu kwotę 135 000 złotych, należne powodowi zadośćuczynienie winno wynosić 237 500 złotych.

Uwzględniając jednak 10 % przyczynie się powoda do powstałej szkody, zasadnym jest zasądzenie z tego tytułu kwoty w łącznej wysokości 213 750 złotych wraz z ustawowymi odsetkami, stosownie do żądania strony powodowej (odsetki od kwoty pierwotnie dochodzonej pozwem (tj. kwoty 15.000 złotych) zostały zasądzone od dnia 05 października 2009 r., stosownie do treści art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. „O ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych” (Dz. U. z 2003, Nr 124, poz. 1152 z późn. zm.), natomiast odsetki od kwoty 200.250 złotych, czyli w zakresie rozszerzonej części powództwa zostały zasądzone od dnia 04 listopada 2012 r. , tj. od dnia doręczenia stronie pozwanej pisma rozszerzającego żądanie pozwu.

Z kolei podstawę prawną dla żądania przez powoda odszkodowania (skapitalizowanej renty, kosztów leczenia) stanowi przepis art. 444 § 1 kc. Zgodnie z jego treścią w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia naprawienie szkody obejmuje wszelkie wynikiłe z tego powodu koszty. Poszkodowany może domagać się kompensaty wszelkich kosztów, wywołanych tym stanem. Obowiązek kompensaty kosztów obejmuje wszelkie koszty wywołane uszkodzeniem ciała lub rozstrojem zdrowia, a więc wszystkie niezbędne i celowe wydatki, bez względu na to, czy podjęte działania przyniosły poprawę zdrowia (por. wyrok SN z 9 stycznia 2008 r., II CSK 425/07, Mon. Praw. 2008, nr 3, s. 116). W szczególności będą to koszty leczenia, koszty transportu, koszty odwiedzin osób bliskich, koszty szczególnego odżywiania i pielęgnacji w okresie rekonwalescencji, koszty nabycia specjalistycznej aparatury rehabilitacyjnej i inne.

Z poczynionych w sprawie ustaleń bezspornym jest, że zaistniałe zdarzenie i związane z nim skutki zwiększyły potrzeby powoda na przyszłość, zmniejszając równocześnie w dużym stopniu jego widoki na przyszłość. Z opinii biegłych sądowych wynika, że u poszkodowanego powoda występuje dużo przeciwwskazań do pracy zawodowej i istnieje obawa, że możliwe będzie jego zatrudnienie jedynie w zakładach pracy chronionej. Powód nie może zajmować się sportami wysiłkowymi grupowymi i niebezpiecznymi. Musi unikać wszelkich sytuacji, gdzie istnieje zwiększone ryzyko doznania urazu głowy. Powinien również unikać hałasu, przegrzewania głowy i przebywania w miejscach niebezpiecznych, gdzie mógłby doznać ataku padaczki lub zawrotów głowy, co powodowałoby utratę równowagi. Rokowania na przyszłość co do uzyskania przez Ł. O. wykształcenia i wykonywania w przyszłości pracy są trudne do określenia z uwagi na występujące zaburzenia funkcji poznawczych, mowy, padaczkę i zespół ataktyczno - piramido wy (z zeznań matki powoda wynika, że podjęta przez niego próba rozpoczęcia nauki zawodu zakończyła się niepowodzeniem). Występowały u powoda występowały utrudnienia i ograniczenia w życiu codziennym - opieka osoby drugiej ze względu na istniejący deficyt neurologiczny (trudności w poruszaniu się, deficyt mentalny). Powód funkcjonuje na poziomie intelektualnym w zakresie upośledzenia umysłowego w lekkim stopniu, ma osłabione funkcje

poznawcze i pamięć upośledzające w sposób istotny funkcjonowanie. Objawy które pojawiły się u powoda wskutek doznanego urazu są nadal obecne i w znaczący sposób zaburzą funkcjonowanie poszkodowanego powoda (tj. drażliwość, zaburzenia koncentracji uwagi, męczliwość w wykonywaniu zadań zwłaszcza umysłowych, osłabienie pamięci i zapamiętywania, pobudzenie emocjonalne, skłonność do niekontrolowanych reakcji emocjonalnych, stopień afektywny, egocentryzm, wolne tempo pracy umysłowej, obniżenie krytycyzmu, aperswazyjność).

W pełni zgodzić się więc w tej sytuacji należy, ze stroną powodową że powyższe czyni zupełnie nierealnym i niemożliwym do spełnienia zdecydowaną większość powoda Ł. O. na przyszłość. Do wypadku doszło w momencie, gdy powód dopiero rozpoczynał swe dorosłe życie, snuł plany ułożenia sobie życia osobistego, swojego rozwoju (powód przed wypadkiem był zawodnikiem L.(...) Klub Sportowego (...) z siedzibą w R.. Uczestniczył w rozgrywkach województwa (...), „kadetów” oraz seniorów szczebla powiatowego i rejonowego, grając na pozycji atakującego, był powołany na obóz sportowy z drużyną przygotowującą się do rozgrywek III ligi seniorów), jak również pracy zawodowej.

Z opinii biegłych sądowych wynika również, iż powód wymagał wzmożonej opieki osób trzecich, bez których pomocy nie byłby w stanie samodzielnie funkcjonować, pomoc ta początkowo wynosiła po 8 godzin na dobę, później zaś uległa zmniejszeniu do 6 godzin na dobę. Z zeznań matki wynika, że pomocy tej powód potrzebuje w dalszym ciągu, z uwagi na stan zdrowia nigdy nie jest zostawiony sam, zawsze ktoś jest w jego pobliżu (traci orientację, ma problemy z pamięcią).

Uwzględniając tylko koszt opieki osób trzecich w okresie do 12 września 2010 r. (przy przyjęciu stawki Stawka usługi opiekuńczej świadczonej przez (...) w P.(...), wynosi 14,22 złotych za godzinę; w okresie od opuszczenia szpitala do dnia 25 lutego 2010 r. powód wymagał opieki i pomocy osób trzecich przez okres 8 godzin na dobę, zaś w okresie od 26 lutego 2010 r. do dnia 12 września 2010 r. po 6 godzin na dobę) zamyka się one kwotą ponad 42 000 złotych.

W tej sytuacji w pełni uzasadnione jest zasądzenie na rzecz Ł. O. kwoty 108 000 złotych z tytułu skapitalizowanej renty na zwiększone potrzeby za okres od dnia 01 sierpnia 2009 r. do dnia 31 października 2011 r. oraz renty na zwiększone potrzeby i zmniejszone widoki powodzenia na przyszłość w kwocie po 4 000 złotych miesięcznie

Bezspornym jest również, co wynika z niekwestionowanych zeznań świadka M. O. (2) - matki powoda oraz kserokopii faktur i wyczeń (k.54-62 i k. 138) że koszty związane z zakupem leków, rehabilitacją, opieką i przejazdów wyniosły łącznie 10 254,41 złote. Ponieważ część należności została przez stronę pozwana przed wytoczeniem powództwa zapłacona (w wysokości 4 950 złotych), uwzględniając 10% przyczynie się powoda do powstania szkody do zasądzenia pozostaje kwota 4 773,97 złote (z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu co do kwoty 3 945,97 złotych oraz od dnia 12 października 2011 r. od kwoty 828 złotych z tytułu kosztów leczenia stomatologicznego).

W ocenie Sądu w pełni zasadne jest także żądanie strony powodowej o zasądzenie także ustawowych odsetek naliczonych od kwoty 90 000 złotych (wyplaconej powodowi przez pozwanego w toku procesu). Skoro część uzasadnionego w świetle powyższych ustaleń roszczenia strony powodowej w zakresie zapłaty zadośćuczynienia zostało przez pozwanego w toku procesu zapłacone, oczywistym jest że pozwane towarzystwo ubezpieczeń dodatkowo obciąża obowiązek zapłaty w tym zakresie stosownych odsetek.

Z uwagi na brak informacji o możliwości wystąpienia u powoda Ł. O. nowych następstw wypadku jakiemu uległ w przyszłości w tym zakresie Sąd żądanie pozwu oddalił.

W tej sytuacji mając na uwadze powyższe okoliczności, Sąd orzekł jak w sentencji wyroku.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 100 k.p.c, mając na uwadze niewielki stopień w jaki strona powodowa przegrała sprawę. Wynagrodzenie dla pełnomocnika strony powodowej zasądzone zostało w wysokości podwójnej stawki minimalnej, określonej przez stosowne przepisy, co uzasadnione było w ocenie Sądu nakładem pracy pełnomocnika, związanym z rozbudowanym i skomplikowanym charakterem sprawy.

Apelację od powyższego wyroku wniosły obie strony.

Apelacja powoda zarzuca :

1. naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 233 kpc poprzez błędną ocenę materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie prowadzącą do błędu w ustaleniach faktycznych polegającego na przyjęciu, iż brak jest podstaw do zasądzenia na rzecz Powoda miesięcznej renty za okres od dnia 1 listopada 2011 r. do dnia 31 października 2012 r., podczas gdy z poczynionych w sprawie ustaleń jednoznacznie wynika, że zaistniałe zdarzenie i związane z nim skutki zwiększyły potrzeby Powoda począwszy od dnia wypadku na przyszłość, zmniejszając równocześnie w dużym stopniu jego widoki na przyszłość;
2. naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 444 § 2 kc w zw. z art. 822 § 1 kc poprzez przyjęcie, że Powodowi przysługuje miesięczna renta w kwocie 3.600 zł począwszy od 1 listopada 2012 r., a nie przysługuje za okres od dnia 1 listopada 2011 r. do dnia 31 października 2012 r.

Wskazując na powyższe powód wnosił o:

1. zasądzenie od Pozwanego na rzecz Powoda renty w wysokości 3.600 zł miesięcznie, płatną w terminie do dnia 10-tego każdego miesiąca, z ustawowymi odsetkami w razie uchybienia terminowi płatności którejkolwiek z rat, również za okres od dnia 1 listopada 2011 r. do dnia 31 października 2012 r., względnie o:
2. uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania;
3. zasądzenie od Pozwanego na rzecz Powoda kosztów postępowania za obie instancje, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

Apelacja pozwanego zaskarżonemu wyrokowi zarzuca:

1. naruszenie prawa materialnego:

- art. 445 par 1 Kc, w związku z art. 824(1) par. 1 Kc i art. 362 Kc poprzez zasądzenie zadośćuczynienia przewyższającego należne, ze względu na wadliwe obniżenia zadośćuczynienia, z uwagi na przyczynienie się poszkodowanego,
- art. 444 § 1 kodeksu cywilnego w związku z art. 824 1 § 1 i w związku z art. 6 kodeksu cywilnego poprzez zasądzenie odszkodowania przewyższającego wysokość doznanej szkody oraz w przypadku nieudowodnienia jej wysokości,
- art. 444 par 1 Kc, w związku z art. 824(1) par. 1 Kc i art. 362 Kc poprzez zasądzenie odszkodowania przewyższającego wysokość doznanej szkody, ze względu na wadliwe obniżenia odszkodowania, z uwagi na przyczynienie się poszkodowanego,
- art. 444 § 2 kodeksu cywilnego w związku z art. 824 1 § 1 i w związku z art. 6 kodeksu cywilnego przez zasądzenie renty z tytułu zwiększonych potrzeb i zmniejszenia widoków powodzenia na przyszłość, która nie jest adekwatna do zwiększonych potrzeb poszkodowanego, nie uwzględnia otrzymywanej renty socjalnej oraz w przypadku nieudowodnienia jej wysokości,

2. naruszenie przepisów postępowania, mających istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia:

- art. 233 § 1 kodeksu postępowania cywilnego poprzez ocenę zebranego w sprawie materiału dowodowego w sposób dowolny, bez jego wszechstronnego rozważenia w oparciu o zasady logiki i doświadczenia życiowego przez uwzględnienie kwoty odszkodowania i renty z tytułu zwiększonych potrzeb i zmniejszenia widoków na przyszłość wbrew opiniom biegłych sądowych lekarzy, stanowiących obiektywne źródło wiedzy specjalistycznej,
- art. 328 § 2 kodeksu postępowania cywilnego poprzez brak sporządzenia uzasadnienia dla zasądzenia zaskarżonych w punktach 2 i 5 wyroku kwot odszkodowania i renty miesięcznej, co uniemożliwia pozwanemu weryfikację i polemikę.

Wskazując na powyższe wnosił o:

- zmianę zaskarżonego orzeczenia i oddalenie powództwa w zaskarżonej części oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania

ewentualnie

- uchylenie zaskarżonego orzeczenia w całości i przekazanie sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania - przy uwzględnieniu kosztów postępowania apelacyjnego.

Z apelacji powoda.

Apelacja jest częściowo uzasadniona. Rozstrzygnięcie Sądu w przedmiocie przyznania poszkodowanemu renty skapitalizowanej - co trafnie zarzuca apelacja - zostało wydane w oderwaniu od ustaleń poczynionych w sprawie. Autor pozwu zgłosił żądanie o przyznanie mu skapitalizowanej renty także za okres od dnia 1 listopada 2011 roku do dnia 31 października 2012 roku. Nieuwzględnienie roszczenia za ten okres nie jest niczym uzasadnione. Wypadek komunikacyjny skutkujący powstaniem szkody miał miejsce dnia 10 sierpnia 2009 roku. W tej dacie powstało szereg poważnych obrażeń cielesnych, których skutkiem było powstanie szkody w rozumieniu art. 444 § 2 kc.

W następstwie deliktu doznał on trwałego uszczerbku na zdrowiu w rozmiarze 149%. Stwierdzono u niego niezdolność do pracy. Stan jego zdrowia już wówczas wymagał leczenia, rehabilitacji oraz opieki ze strony osób trzecich. Zrodziło to po jego stronie wydatki w wysokości podobnej co w okresie późniejszym. Powyższe musi prowadzić do wniosku, iż świadczenie w ramach skapitalizowanej renty winno być powiększone o kwotę 29.714 złotych (12 m-cy x 2.476,15 zł) (art. 386 § 1 kpc).

Apelacja w pozostałej części jako nieuzasadniona podlegała oddaleniu. Z przyczyn bowiem podanych niżej brak było podstaw, ażeby wysokość renty miesięcznej w przedmiotowym okresie określić na kwotę 4.000 złotych miesięcznie.

Z apelacji pozwanego.

Nie ma racji jej autor zarzucając wadliwość rozstrzygnięcia zawartego w punkcie 1 zaskarżonego wyroku. Wbrew zarzutom apelacji wysokość zasądzonego zadośćuczynienia jest prawidłowa i uwzględnia wszystkie aspekty, które należy wziąć pod uwagę stosując art. 445 § 1 kc. Sumy świadczeń wypłaconych dobrowolnie z tego tytułu przez pozwanego zarówno w postępowaniu likwidacyjnym jak też po wszczęciu sprawy są niekwestyjne i zostały prawidłowo zarachowane na poczet zgłoszonego roszczenia. Kwota wyjściowa zadośćuczynienia żądana przez powoda - 372.500 złotych nie była przez skarżącego kwestionowana.

Przy jej ustaleniu uwzględniono wysokość uszczerbku na zdrowiu oraz zakres i rodzaj cierpień psychicznych oraz fizycznych poszkodowanego. Wzięto również pod uwagę przebyte przez powoda zabiegi operacyjne oraz długość czasu, w którym z uwagi na stan zdrowia był całkowicie wyłączony z życia w rodzinie oraz środowisku. Na wysokość świadczenia znaczny wpływ miała również okoliczność, iż skutki w stanie zdrowia są nieodwracalne (np. encefalopatia pourazowa, znaczące obniżenie intelektu oraz zdolności poznawczych i adaptacyjnych). Powód praktycznie utracił zdolność dalszego rozwoju, kształcenia oraz funkcjonowania w rodzinie i społeczeństwie w dotychczasowej postaci tj. jaką posiadał przed wypadkiem.

Podnoszony w toku postępowania zarzut przyczynienia się poszkodowanego do zaistniałej szkody (art. 362 kc) został on przez Sąd Rejonowy uwzględniony. Jego wysokość również nie była kwestionowana i kształtowała się na poziomie 10 %. Wskazane zadośćuczynienie zostało pomniejszone o sumy jakie z tego tytułu zostały mu wypłacone dobrowolnie przez pozwanego zakład (372.500 zł - 135.000 zł = 237.500 złotych).

Suma powyższa została pomniejszona o 10 % z tytułu przyczynienia. Należnym więc powodowi świadczeniem jest kwota 213.750 złotych (237.500 zł - 10% (23.750)). Taka właśnie suma została przyznana w punkcie 1 zaskarżonego

wyroku. Wskazać należy, iż zarzut apelacji w tym względzie jest wielce ogólnikowy i sprowadza się jedynie do braku uwzględnienia 10% -owego przyczynienia (por. apelacja k.403 i k. 427).

Apelacja odnosi natomiast skutek w tej części, w której jej autor kwestionuje wysokość zasądzonego odszkodowania w postaci skapitalizowanej renty (punkt 2 wyroku , k.393). Rozstrzygnięcie Sądu w tej mierze jest wadliwe i nie koresponduje z ustaleniami Sądu. Obszerny materiał dowodowy w postaci opinii biegłych z zakresu medycyny, w szczególności z zakresu neurologii (por. opinie neurologów M.k.130 - 131, k.332 - 333, B. J.S.k.352-356) i psychiatrii (por. opinie k.139 - 142 i k. 279 - 280), dokumentacji medycznej (por. k.12-53, k.119-128) upoważniały Sąd Rejonowy do przyjęcia wysokości tego świadczenia w ujęciu miesięcznym na poziomie 4000 złotych. Rozmiar i zakres obrażeń jakich doznał powód jest szczególnie wysoki. Skutkowało to zmniejszeniem jego widoków powodzenia na przyszłość a przede wszystkim całkowitą utratą zdolności zarobkowej. Autor pozwu w dacie wypadku był nieletni. Uczęszczał do szkoły średniej. Wskutek znacznej utraty zdrowia nie był w stanie złożyć egzaminu maturalnego. Jego dalsza edukacja jest co najmniej wątpliwa, choćby na stwierdzone ubytki w intelekcie. Jego obecny stan psychofizyczny jest zbliżony do rozwoju dziecka 11 - letniego. Jest niesamodzielny i niezdolny do samoobsługi. Z opinii biegłego wynika (por. k.146 - 149 i k. 259), że poszkodowany musi unikać wszelkich sytuacji, gdzie istnieje zwiększone ryzyko doznania urazu głowy. Winien także unikać hałasu, przegrzewania głowy i przebywania w miejscach, w których mógłby doznać ataku padaczki lub zawrotów głowy, co powodowałyby utratą równowagi. Jest więc oczywistym, iż utracił możliwość normalnego rozwoju i funkcjonowania w społeczeństwie. Powyższe również oznacza, że nie może uprawiać sportu zwłaszcza w tych dyscyplinach co przed wypadkiem. Z tego wynika, iż zmniejszenie widoków powodzenia na przyszłość nie może być skutecznie kwestionowane.

Na wysokość renty wpłynął również fakt, że powód ustalił całkowicie zdolność do pracy (por. decyzje k. 206 - 208).

Tak określona renta wymaga jednak skorygowania. Uszło uwadze Sądu, że poszkodowany pobiera z tytułu niezdolności do pracy rentę rodzinną powiększoną o rentę socjalną (por. decyzje k.206 - 208). Świadczenie to wynosi 1123,85 złotych.

Należna mu zatem renta winna być w końcowym rozrachunku pomniejszona o 10 - procentowe przyczynienie oraz o wypłaconą rentę rodzinną i socjalną. Ostatecznie więc czyni to kwotę 2.476,15 złotych. ($4.000 \text{ zł} - 10\% = 3.600 \text{ zł}$, $3600 \text{ zł} - 1123,85 \text{ zł} = 2.476,15 \text{ zł}$).

Łączna suma renty skapitalizowanej zamyka się więc w kwocie 94.094 złotych (38 m-cy x 2.476,15 zł). Do tej zatem sumy należało obniżyć zasądzone świadczenie.

Odnosi także skutek apelacja w części dotyczącej kosztów leczenia - 4.773,97 zł. Kwota ta została wyliczona wadliwie.

Trafnie podnosi skarżący, iż suma ta nie została pomniejszona o 10 - procentowe przyczynienie. Po koreksie świadczenie to wynosi 4.279 złotych ($10.254,41 \text{ zł} - 10\% - 4.950 \text{ zł}$ tj. kwotę wypłaconą dobrowolnie przez (...)) = 4.279 zł).

Z przyczyn podanych wyżej częściowo jest także zasadny zarzut wadliwego ustalenia renty na przyszłość (pkt 5 zaskarżonego wyroku). Utrzymanie renty w wysokości 3.600, co wskazano wcześniej nie jest możliwe. Zasadnym było obniżenie tego świadczenia do kwoty po 2.476,15 złotych miesięcznie.

Faktem jest, że stan zdrowia powoda obecnie jest nieco lepszy niż bezpośrednio po wypadku. Nie zmienia to faktu, iż nadal wymaga on opieki ze strony osób 3-ich. Wskazuje na to biegła B. J. S. (por. k.352 - 356). Rozmiar tej opieki w ujęciu dziennym według biegłej to 3 godziny. Pamiętać jednakże należy, iż złożona do akt sprawy decyzja organu rentowego wskazuje całkowitą niezdolność do pracy powoda i niezdolność do samoobsługi.

Biorąc to pod uwagę oraz fakt, iż nadal zachowują aktualność te przesłanki faktyczne, które rzutują na zmniejszenie widoków powodzenia na przyszłość oraz na zwiększenie jego potrzeb (opieka, rehabilitacja, leczenie) koniecznym stało się określenie renty na poziomie 2.476,15 złotych.

Z tych przyczyn i na podstawie art. 386 § 1kpc - uwzględniając zarzut obrazy prawa materialnego oraz procesowego (art. 233 § 1 kpc) - należało zmienić zaskarżony wyrok w zakresie podanym wyżej.

Apelacja w pozostałej części, co podniesiono wcześniej jako nieuzasadniona podlegała oddaleniu (art.385 kpc).

Trafnie podnosi autor apelacji, że uzasadnienie zaskarżonego wyroku w niektórych fragmentach zostało sporządzone z obrażą art. 328 § 2 kpc. Dotyczy to zasądzenia kwot odszkodowania (pkt. 2 i 5 wyroku) oraz renty. Uchybienie to nie może skutkować uchyleniem zaskarżonego wyroku i przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu. Zebrany w sprawie materiał dowodowy był wystarczający do wydania rozstrzygnięcia reformatoryjnego przez Sąd Okręgowy.

O kosztach procesu za drugą instancję orzeczono na podstawie art. 100 kpc stosując zasadę w nim wyrażoną - wzajemnego zniesienia kosztów skoro obie apelacje odniosły skutek jedynie częściowo.

Na oryginale właściwe podpisy